

Luonnos uudeksi määräykseksi ja lainsäädäntömuutos

Määräykset tiettyjen lapsille suunnattujen elintarvikkeiden ja juomien markkinoinnin kieltämisestä

1 § Kohde

Näiden määräysten tavoitteena on edistää terveyttä ehkäisemällä väestön ruokavalioon liittyviä sairauksia suojelemalla lapsia haitalliselta markkinoinnilta.

2 § Soveltamisala

Näitä määräyksiä sovelletaan liitteessä I kuvattujen elintarvikkeiden markkinointiin.

Näitä määräyksiä sovelletaan myös Huippuvuoriin.

3 § Määritelmät

Tässä määräyksessä sovelletaan seuraavia määritelmiä:

- a) Lapset: Alle 18-vuotiaat.
- b) Markkinointi: Kaikenlainen viestintä tai toiminta markkinointitarkoituksiin. Markkinointitarkoitus on olemassa, jos viestinnän tai toimen tarkoituksena on edistää myyntiä kuluttajille.
- c) Sponsorointi: Kaikenlainen julkinen tai yksityinen tuki tapahtumalle, yritykselle tai henkilölle, jonka tarkoituksena tai suorana tai välillisenä vaikutuksena on tuotteiden myynnin kuluttajille edistäminen.

4 § Markkinointikielto

Liitteeseen I kuuluvien lapsille tarkoitettujen tuotteiden markkinointi on kielletty.

Seuraavien liitteessä I tarkoitettujen tuotteiden markkinoinnin katsotaan aina olevan lapsille suunnattua:

- a) Mainonta elokuvateattereissa sellaisten elokuvien yhteydessä, jotka on suunnattu erityisesti alle 13-vuotiaille lapsille ja jotka alkavat ennen klo 18.30.
- b) Kaikki kilpailumuodot, joiden ikäraja on alle 18 vuotta.
- c) Maistiaisten ja näytteiden jakelu lapsille.
- d) Erityisnäyttelyt, joiden esitystapa, sisältö tai muotoilu saattaa miellyttää lapsia esimerkiksi kielen, värien, tehosteiden, kuvien käytön, animaation tai piirrettyjen merkkien vuoksi.

Arvioitaessa, onko liitteen I soveltamisalaan kuuluvien tuotteiden markkinointi lapsille suunnattua, on tehtävä kokonaisarviointi, jossa voidaan ottaa huomioon seuraavat osatekijät:

- a) Onko tuote ensisijaisesti lasten kuluttama tai vetoaako se erityisesti lapsiin?
- b) Onko markkinoinnissa esitysmuoto, sisältö tai muotoilu, joka voi miellyttää lapsia esimerkiksi kielen, värien, tehosteiden, kuvien käytön, animaation tai piirrettyjen merkkien vuoksi?
- c) Markkinoinnin aika ja paikka
- d) Onko kyse lapsista tai henkilöistä, jotka vetoavat erityisesti lapsiin?
- e) Sellaisten lahjojen, lelujen, kuponkien, alennusten, keräilyesineiden, kilpailujen tai pelien käyttö, jotka saattavat erityisesti kiinnostaa lapsia

Riippumatta siitä, onko markkinointi lapsille suunnattua, liitteen I soveltamisalaan kuuluvien tuotteiden markkinointi ei saa tapahtua tavalla, joka kannustaa aikuisia ostamaan tuotetta lapsille.

On otettava huomioon, että lapset voivat nähdä tai kuulla kaiken mainonnan, minkä vuoksi liitteen I soveltamisalaan kuuluvia tuotteita markkinoitaessa on noudatettava erityistä varovaisuutta.

5 § Tuotteiden esillepanoa myyntipisteessä koskevat rajoitukset

Liitteen I soveltamisalaan kuuluvia tuotteita ei saa panna esille myyntipisteissä sellaisten muiden tuotteiden ja palvelujen yhteyteen, jotka vetoavat lapseen, kuten lelut, lastenkirjat, pelit jne.

6 § Poikkeukset markkinointikieltoon

Seuraava markkinointi on sallittua:

- a) Sponsorointi, johon liittyy vain sponsorin yrityksen nimen ja logon käyttö.
- b) Tuotteen muotoilu.
- c) Pakkaus ja kääreet, paitsi jos niissä käytetään 4 §:n 3 momentin e kohdassa tarkoitettuja houkuttelevia vaikutuksia lasten kannustamiseksi ostamaan liitteessä I tarkoitettuja tuotteita tai jos se on luonteeltaan sellaista, että itse tuote on toissijainen.
- d) Tuotteiden tavanomainen esillepano myyntipisteessä.
- e) Pelkät tuotetiedot verkkosivustoilla ja myyntipisteen yhteydessä.

7 § Valvonta ja muutoksenhaku

Terveysvirasto valvoo näitä määräyksiä ja voi tehdä tarpeellisia päätöksiä niiden osalta, ks. elintarvikelain 23 §.

Tällaisiin päätöksiin voi hakea muutosta markkinaneuvostolta.

8 § Uhkasakot

Jos yritys ei noudata yksittäistä päätöstä säädetyssä määräajassa, terveysvirasto voi määrätä elintarvikelain 26 §:n mukaisen uhkasakon.

9 § Rikkomismaksut

Jos yritys tahallaan tai huolimattomuudesta rikkoo näiden säännösten 4 §:n 1 tai 4 momenttia tai 5 §:ää, terveysvirasto voi elintarvikelain 26 a §:ssä säädetyin edellytyksin määrätä rikkomismaksun, joka on enintään neljä prosenttia yrityksen vuotuisesta liikevaihdosta tai enintään 50 G, jos korkein määrä muodostaa ylärajan.

Päätettäessä siitä, onko määrättävä rikkomismaksu, ja määritettäessä maksun määrää voidaan korostaa muun muassa seuraavia seikkoja:

- a) rikkomisen vakavuus ja kesto
- b) syyllisyyden aste
- c) näiden määräysten aiemmat rikkomukset
- d) se, vaikuttaako rikkominen useisiin henkilöihin
- e) julkishallintolain 44 §:n 3 momentissa ja 46 §:n 2 momentissa mainitut tekijät

10 § Siirtymäkausi

Kunnes (*kuusi kuukautta voimaantulosta*) markkinointitoimenpiteet, jotka kuuluvat 4 ja 5 §:ssä säädettyjen kieltojen soveltamisalaan mutta jotka on toteutettu ennen asetusten voimaantuloa, ovat sallittuja.

11 § Voimaantulo

Nämä määräykset tulevat voimaan (*päivämäärä*).

Tiettyjen lapsille tarkoitettujen elintarvikkeiden ja juomien markkinoinnin kieltämisestä annettujen määräysten liite I

Elintarvike- ja juomakategoriat	Eri elintarvikeryhmiin kuuluvat tuotetyypit ja esimerkkejä	Soveltamisalaan kuuluvat tuotteet / kynnysarvot (100 g/100 ml nautintavalmista valmistetta)
<p>1. Suklaa- ja sokerivalmisteet, energiapatukat ja makeat täytteet/levitteet ja jälkiruoat</p>	<p>Suklaa- ja sokerivalmisteet, mukaan lukien</p> <ul style="list-style-type: none"> - suklaa ja muut suklaatuotteet, mukaan lukien tumma ja valkoinen suklaa sekä konvehdit - sokerivalmisteet, joissa ei ole kaakaota, mukaan lukien hyytelömakeiset, purukumi, imeskelytabletit, karamellit, lakritsi, marsipaanikarkit <p>Energiapatukat, mukaan lukien</p> <ul style="list-style-type: none"> - pähkinäpatukat, proteiinipatukat sekä granola- ja viljapatukat <p>Makeat täytteet/levitteet, mukaan lukien</p> <ul style="list-style-type: none"> - hunaja- ja suklaalevitteet, makeat pähkinäpohjaiset levitteet/voit ja muut vastaavasti makeat täytteet/levitteet - hillot/marmeladit, "prim" (pehmeä ja makea herajuusto) ja herajuusto, johon on lisätty sokereita tai (keinotekoisia) makeutusaineita <p>Makeat jälkiruoat, mukaan lukien</p> <ul style="list-style-type: none"> - vanukkaat, kermajälkiruoat, jälkiruokahyytelöt, hillokkeet ja suklaamousset 	<p>Kieltoa sovelletaan kaikkiin tuotteisiin.</p>
<p>2. Kakut, keksit ja muut makeat ja/tai rasvaiset leivonnaiset</p>	<p>Kakut, keksit ja muut makeat ja/tai rasvaiset leivonnaiset, mukaan lukien</p> <ul style="list-style-type: none"> - kakut, keksit, pikkuleivät ja leivonnaiset, kuten pullat, muffinit, piirakat, leivonnaiset, croissantit, munkit, makeat vohvelit ja pannukakut - Kuivat kakkuseokset, jauhoseokset ja taikinat tämänkaltaisten tuotteiden valmistukseen 	<p>Kieltoa sovelletaan kaikkiin tuotteisiin.</p>
<p>3. Välipalat</p>	<p>Paukkumaissi Suolatut pähkinät ja suolatut pähkinäsekoitukset, mukaan lukien hedelmää</p>	<p>Kieltoa sovelletaan kaikkiin tuotteisiin.</p>

	sisältävät	
--	-------------------	--

	<p>Suolakeksit ja suolarinkilät Muut välipalat, mukaan lukien</p> <ul style="list-style-type: none"> - riisi- tai maissivälipalat - taikinasta valmistetut välipalat - perunoista, vihanneksista, hedelmistä, marjoista tai jyvistä valmistetut välipalat, mukaan lukien lastut ja vastaavat tuotteet, sekä kuivatut hedelmät ja marjat - puristetut välipalat 	
4. Jäätelöt	<p>Jäätelöt myös kaakaota sisältävät, mukaan lukien</p> <ul style="list-style-type: none"> - kerma- ja maitopohjaiset jäätelöt ja kasvipohjaiset korvikkeet, vesipohjaiset jäätelöt, hedelmäjäätelöt, sorbetit ja jäädytetyt jogurtit. 	Kieltoa sovelletaan kaikkiin tuotteisiin.
5. Energiajuomat	<p>Energiajuomat</p> <p>Alkoholittomat juomat, jotka sisältävät vähintään 150 mg kofeiinia litraa kohden, yksinään tai yhdessä yhden tai useamman muun aineen tai kasviuutteen kanssa</p>	Kieltoa sovelletaan kaikkiin tuotteisiin.
6. Virvoitusjuomat, mehujuomat ja niiden kaltaiset juomat	<p>Virvoitusjuomat, mehujuomat ja niiden kaltaiset juomat, mukaan lukien</p> <ul style="list-style-type: none"> - virvoitusjuomat ja muut vastaavat makeat juomat, kuten hedelmä- ja marjajuomat (hiilihapotetut ja hiilihapottomat), jos ne eivät kuulu juomaluokkaan 7 - cordial/squash (siirappipohjaiset juomat ja mehutiivistejuomat) - jäätee 	Kieltoa sovelletaan kaikkiin tuotteisiin.
7. Mehut ja vastaavat tuotteet	<p>mehut ja vastaavat tuotteet, mukaan lukien</p> <ul style="list-style-type: none"> - mehut, nektarit ja niiden kaltaiset tuotteet, myös smoothiet (hedelmistä, marjoista tai vihanneksista valmistetut), myös tiivisteestä valmistetut (myös smoothiet, joissa on jogurttia/maitoa, jos jogurtti/maito ei ole pääainesosa) - hedelmä- ja vihannesnektarit 	<ul style="list-style-type: none"> - Lisätyt sokerit > 0 g - Makeutusaineet > 0
8. Maito ja kasvijuomat	<p>Maito ja kasvipohjaiset maidot/kasvijuomat, mukaan lukien</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Lisätyt sokerit > 0 g

Juomat	<ul style="list-style-type: none"> - kaikentyypiset maidot ja kasvipohjaiset maidot/kasvijuomat, lukuun ottamatta fermentoituja lajikkeita, vrt. elintarvikeryhmä 10 - pirtelöt - kahvi ja kahvijuomat, jotka sisältävät maitoa tai kasvipohjaisia maitojuomia (joissa maito tai kasvipohjaiset maitojuomat ovat pääainesosa), jääkahvi 	<ul style="list-style-type: none"> - Makeutusaineet > 0
9. Aamiaismurot	Aamiaismurot ja muut viljatuotteet, <ul style="list-style-type: none"> - jyvät, granola, myslit, kuivapuuroseokset 	<ul style="list-style-type: none"> - Sokerit > 12,5 g - Ravintokuitu < 6 g
10. Jogurtti ja vastaavat tuotteet	Jogurtti ja fermentoidusta maidosta valmistetut tuotteet, mukaan lukien <ul style="list-style-type: none"> - jogurtti, hapatettu maustettu maito ja juotava jogurtti, juustopohjaiset jogurttijäljitelmät Fermentoidut, sakeutetut kasvipohjaiset tuotteet ja muut jogurttijäljitelmät <ul style="list-style-type: none"> - sisältää myös yhdistelmätuotteet, kuten myslitä sisältävät jogurtit 	<ul style="list-style-type: none"> - Rasva > 3 g - Sokerit > 10 g - Makeutusaineet > 0
11. Pikaruoka- ja yhdistelmäruokalajit	Pikaruoka- ja yhdistelmäruokalajit <ul style="list-style-type: none"> - Pikaruoka: helposti saatavilla olevat elintarvikkeet, jotka myydään täysin valmistettuina, mahdollisesti kuumennettuina ja käärittyinä. Sisältää pizzat ja pizzavälipalat; voileivät ja wrapit/sämpylät; hampurilaiset; ruoat, joissa on makkaroita; ranskalaiset perunat; pastaruokat, valmissalaatit; valmisateriat, jotka koostuvat hiilihydraattien ja joko vihannesten tai lihan/kalan/palkokasvien yhdistelmästä tai kaikkien kolmen yhdistelmästä; keitot; puurot (täysin valmistetut). Sisältää pikaruoan yksittäisiä ainesosia (esim. ranskalaisia perunoita ja kananugetteja) ja kunkin pikaruokien listaan sisältyvän tuotteen on täytettävä tämän taulukon kyseistä elintarvike-/juomaluokkaa koskevat kriteerit. - Yhdistelmäruokalajit: yhdistelmäruokalajit, jotka ovat sellaisenaan syötäviä, jäädytettyjä, jäähdytettyjä tai säilykkeitä (esim. myydään ruokakaupoissa). Sisältää pizzat, pizzavälipalat, voileivät ja wrapit/sämpylät; valmistetut pastaruokat, muhennokset, keitot, puurot ja salaattit; valmisateriat, jotka 	<ul style="list-style-type: none"> - Energia > 950 kJ (225 kcal) - Tyydyttynyt rasva > 4 g - Suola > 1 g

	koostuvat hiilihydraattien ja joko vihannesten tai lihan/kalan/palkokasvien yhdistelmästä tai kaikkien kolmen yhdistelmästä.	
--	--	--

Luonnos elintarvikelain muutoksiksi

Lain nro 124, annettu 19 päivänä joulukuuta 2003, elintarvikkeiden tuotannosta ja elintarviketurvallisuudesta ynnä muusta (elintarvikelaki) uusi 26 a § kuuluu seuraavasti:

26 a §. Rikkomisesta määrättävät maksut

Valvontaviranomainen voi määrätä rikkomismaksun yritykselle, joka tahallaan tai huolimattomuudesta rikkoo elintarvikelain 10 §:n 3 momentin nojalla annettua määräystä, jos määräyksessä on säädetty, että rikkominen voi johtaa tällaiseen seuraamukseen.

Jos rikkoja on konserniin kuuluva yritys, yrityksen emoyhtiö ja sen konsernin emoyhtiö, johon yritys kuuluu, ovat vaihtoehtoisesti vastuussa määrästä. Täytäntöönpanon perusteena on emoyhtiön maksuvelvollisuus.

Ministeriö voi määräyksissä määrätä, mitkä seikat voidaan tai on otettava huomioon arvioitaessa, määrätäänkö rikkomismaksu.

Ministeriö määrittää arviointia koskevat säännökset määräyksissä. Ministeriö voi antaa säännöksiä rikkomismaksun maksamisesta, mukaan lukien maksuajat, korot ja lisämaksut, jos rikkomismaksua ei makseta määräajassa.

Valvontaviranomaisen oikeus määrätä rikkomismaksuja vanhentuu kahden vuoden kuluttua. Määräaika lasketaan rikkomisen tekohetkestä. Vanhentumisaika keskeytyy, kun valvontaviranomainen antaa ennakkoilmoituksen tai tekee päätöksen rikkomisesta määrättävästä maksusta. Ministeriö voi antaa asetuksissaan vanhentumisaikoja koskevia tarkempia säännöksiä, mukaan lukien poikkeuksia vanhentumisaikoja ja vanhentumisaikojen keskeyttämistä koskevista säännöksistä tietyntyyppisten rikkomisten osalta.